

ABYCHOM MOHLI SPOLEČNĚ LÁMAT CHLĚB

Kázání ze dne 26.9.2021 – Kamil Vystavěl

Marek 3,20-30: *Vešel do domu a opět shromáždil zástup, takže nemohli ani chleba pojmít. Když to uslyšeli jeho příbuzní, přišli, aby se ho zmocnili; říkali totiž, že se pomátl. Zákoníci, kteří přišli z Jeruzaléma, říkali: "Je posedlý Belzebulem. Ve jménu knížete démonů vyhání demony." Zavolal je k sobě a mluvil k nim v podobenstvích: "Jak může satan vyhánět satana? Je-li království vnitřně rozděleno, nemůže obstát. Je-li dům vnitřně rozdělen, nebude moci obstát. A povstane-li satan sám proti sobě a je rozdvojen, nemůže obstát a je s ním konec. Nikdo nemůže vejít do domu silného muže a uloupit jeho věci, jestliže toho siláka dříve nespoutá. Pak teprve vyloupí jeho dům. Amen, pravím vám, že všechno bude lidem odpuštěno, hříchy i všechna možná rouhání. Kdo by se však rouhal proti Duchu svatému, nemá odpuštění na věky, ale je vinen věčným hříchem." Toto pravil, protože řekli: "Má nečistého ducha."*

Ježíš opravdu pomáhal. Znovu a znovu přinášel lidem úlevu od rozličných neduhů. Nedá se sice dost dobře zjistit, jak to přesně probíhalo, ale dělo se to. Tak o tom shodně svědčí na mnoha místech všichni čtyři evangelisté. A z tohoto jedinečného dění se dá vysvětlit, proč se shlukovaly davy a proč učení páni až z Jeruzaléma přišli, aby vůči Ježíšovi zaujali své stanovisko.

2. Dobré, nebo špatné?

Jaké vlastně měli možnosti? V zásadě nejspíš jen dvě: Buď ten člověk přináší něco dobrého, a to by znamenalo, že přichází v moci dobrotivého Boha, Hospodina, tvůrce nebe a země, vysvoboditele a ochránce svého lidu. No a pak je tu druhá možnost – jestliže za Ježíšem nestojí dobrotivý Hospodin, tak od koho má tu zvláštní moc? Zákoníci zvolili tuto alternativu. Třetí možnost by mohla být – ani jedno, ani druhé, tedy neutrální stanovisko: „nejsem si jistí, nevíme, co si o Ježíšovi myslet.“ Ovšem kvůli tomuto názoru by asi nevážili pánové sto kilometrů cesty z hlavního města do Galileje. (Leda že by chtěli dozvědět se víc, aby následně zaujali co možná nejpřiměřenější stanovisko.)

Upřímně řečeno, zákoníci to vůbec nemají snadné. Nemluví jen sami za sebe, jsou to vykladači svatých Písem, učitelé v Izraeli, jsou to strážci pravdy. Nemohou si dovolit skákat jako kůzla ze strany na stranu, nemohou jen tak souhlasit s kdekým a s kdejakým učením. Musejí být opatrní, musejí pečlivě rozlišovat, aby snad k pravdě nepřimíchali něco, co tam nepatří. Je známo, že stačí docela málo přimíchat, či kousek odebrat a z pravdy se stává polopravda. A polopravda může nadělat daleko více zmatků než zřetelná lež.

Když tedy mají zaujmout stanovisko vůči Ježíšovi, jsou natolik opatrní, že jeho dílo raději odmítnou. Ještě ho nepotkali, ještě s ním nediskutovali a předem jsou skeptičtí. Až potud mi to přijde docela sympatické. Ale jeruzalémští zákoníci svoji nedůvěru a odstup vyjádří tak říkajíc na plné pecky, tak silně, že silněji už to snad ani říci nejde: „*Je posedlý Belzebulem. Ve jménu knížete démonů vyhání demony.*“ Všimněme si dobře – oni vůbec nepopírají Ježíšovy činy. Budiž, tak tedy dělá něco velkého. Ale ty mocné skutky jsou dobré jen zdánlivě: Dobře, když tvrdíte, že vysvobozuje a pomáhá, tak my to bereme, ale jsme přesvědčení, že vyhání čerta ďáblem.

3. Dobré a špatné dnes

Rozlišit věci dobré od zlých – neměli to snadné kdysi a je to obtížné břemeno dodnes. Otázku o Ježíšovi máme patrně zodpovězenou. Objevují se však nové otázky, nové problémy. A některé v lidech vzbuzují totálně odlišná stanoviska – stejně jako kdysi Ježíš. Co z lidských aktivit je přijatelné, dobré a správné a co nikoliv? Jaké druhy léčby, jaký způsob obživy, jaké politické strany, jaké formy partnerského soužití? Co přináší co možná málo zla a maximum dobra? A komu to přináší dobro a komu to zase přináší problémy? To, co se zdálo být dobré v r. 1921, se o sto let později jeví jako dost špatná volba. A někdy stojíme před dilematem, kdy žádná z možných cest vlastně příliš dobrá není, a přece se musíme některou z těch nedobrych cest vydat. Zvažujeme pro a proti, racionální argumenty i subjektivní dojmy, názory odborníků i názory přátel.

A občas se ve svém stanovisku netrefíme. Zákoníci z Jeruzaléma se taky zmýlili (ostatně soudobí židovští autoři o Ježíšovi píšou úplně jinak než oni). Mylně si vytváříme dobré mínění o člověku, z něhož se později vyklube darebák. Mylně vsadíme na léčbu, která naše neduhy neléčí, nebo dokonce prohlubuje. A máme tedy dost příležitostí k tomu, abychom své mínění poopravili a upřesnili.

3. Logicky nesoudrzný názor

Ježíš je zavolal k sobě (rozuměj: jeruzalémské zákoníky) a mluvil k nim v podobenstvích: "Jak může satan vyhánět satana? Je-li království vnitřně rozděleno, nemůže obstát. Je-li dům vnitřně rozdělen, nebude moci obstát. A povstane-li satan sám proti sobě a je rozdvojen, nemůže obstát a je s ním konec..."

Vše se točí kolem slova vyhnat. Jestliže se skutečně děje vyhnání, pak mluvíme o vítězství nad zlými silami, jde o osobní záchranu konkrétního člověka v jeho bezvýchodné životní situaci. A odtud Ježíš nachytl milé zákoníky na jejich vlastních slovech. Není možné, aby kníže démonů vyháněl nečisté duchy. To by říše zla sama sebe ničila. Stejně tak když obyvatelé domu nebo království se rozloží a rozdělí na nesourodé tábory, které

proti sobě navzájem bojují, pak už ani domácnost ani stát nemá žádnou budoucnost. Co by to bylo za vysvobození, jestliže by jeden totalitní režim padl pod silou jiného? Co by to bylo za výhru, jestli že by člověk stížený bulimií vyvázal ze své nemoci za pomoci drogy, která jej uvrhne do závislosti? Zachránit od ničivých sil lze jen tehdy, když je při díle nějaká kvalitativně jiná síla. Nebo jak říká Ježíš: „...*Nikdo nemůže vejít do domu silného muže a uloupit jeho věci, jestliže toho siláka dříve nespoutá. Pak teprve vylopí jeho dům.*“

4. Démoni dneška

V 19. století a počátkem století 20. se někteří myslitelé domnívali, že lidstvo vyžrálo a dokráčelo tak daleko, takže už není potřeba mluvit o věcech jako jsou démoni. Zdálo se, že staré představy o člověku spoutaném zlými duchy jsou už zastaralé. Pak ovšem přišlo celé 20. století a po něm se řeč o démonech jeví znovu jako aktuální a docela trefná.

Samozřejmě nejde o tak banální věci, jako když nás po obědě přepadne únava a nedaří se pracovat a my tento proces nadneseně nazveme „odpolední démon.“ To, co kdysi bylo nazýváno nečistý duch, umějí dnes odborníci pojmenovat jinak, konkrétněji. Na každý pád se v každém člověku dějí nad míru složité procesy a některé mají ničivé účinky – kazí zdraví, boří vztahy, berou chuť žít a vedou k závislosti či zoufalství. Je známo, že některé totalitní režimy svoji moc upevňují mj. tím, že vymýšlejí postupy, jak se lidem trefit do jejich slabých míst, aby člověka paralyzovaly a ovládly. Podobně a přece jinak těchto znalostí využívají reklamní specialisté, aby kdekoho nalákali na své výrobky a služby. Příkladů takových zlých sil současnosti by se našlo vícero.

5. Kvalitativně jiná síla

Ježíš ovšem znal sílu, která překonává zlo v rozličných podobách. Znal ji, uděloval ji a s její pomocí přinášel úlevu mnohým. O této dobré síle promluvil takto: *Amen, pravím vám, že všechno bude lidem odpuštěno, hříchy i všechna možná rouhání.* Tedy síla, která je mocnější nade všechny hříšné skutky i nade všechna zle míněná slova. *Všechno bude odpuštěno* – amen, říkám vám, všechno, tedy všechny mocnosti na světě, všechny ničivé síly, komplet všichni démoni jsou menší než Hospodin a jeho milost. Proto směle doufejme v Boha, prosme jej o pomoc a nenechme se zastrašit žádnou nemocí, žádnou posedlostí, žádnou závislostí, žádnou obludnou silou. Věříme v Pána, který každého siláka spoutává a každý dům, do něhož on vkročí, vysvobozuje.

6. Fatální omyl

Jen před jedním Ježíš varuje, abychom dobrou boží moc nepovažovali za něco špatného. Abychom se nedali zmást zlomyslnou pověstí. Ti, kdo Ježíše uváděli do zlé pověsti a šířili o něm cosi o spolčenosti se samotným ďáblem, se pořádně zmýlili. I mistr tesař se někdy utne. Ale není omyl jako omyl. Když totiž člověk něco veskrze dobrého zavrhně, tak se sám o mnoho připraví. Kdo například odmítne odpuštění, ten se pak musí protloukat životem bez něj. A to vůbec není snadné. Ježíš mluví o Duchu svatém, tedy právě o síle odpuštění, o složitých procesech, které nás pozvedají, uzdravují, obnovují a posilňují: „*Kdo by se rouhal proti Duchu svatému, nemá odpuštění na věky, ale je vinen věčným hříchem.*“ *Toto pravil, protože řekli: "Má nečistého ducha."*

Je to podobné, jako kdybychom se dali přesvědčit třeba o tom, že nemocnice, lékaři a jejich služby nám vlastně nic dobrého nepřinášejí, že nám především škodí a je tedy lepší se jim vyhýbat. V důsledku toho bychom se svými nemocemi nechodili k doktorovi a v případě vážných zdravotních problémů by to mohlo znamenat i konec života. Ještě horší by bylo, kdybychom takové zvrácené myšlenky šířili. Poněvadž pak by jeden mohl spolu-zavinít neštěstí jiných. Prosím veliký pozor na kategorické odsuzování, ať jde o kohokoli. I jinde Kristus pravil: *Nezavrhujte a nebudete zavrženi.*

Stojí za povšimnutí, že Ježíš na adresu nepřátelsky naladěných zákoníků neřekl ani jedno špatné slovo. Ovšem jejich názor podrobně rozebral a ukázal, proč by bylo lepší takový názor opustit.

7. Boží moc v praxi

Ještě se chci vrátit na úplný začátek dnešního čtení. Kromě rozezlených zákoníků tam vystupují ještě dvě kolektivní postavy: Ježíšovi příbuzní a početný zástup lidí - cituji: *Vešel do domu a opět shromáždil zástup, takže nemohli ani chleba pojmít. Když to uslyšeli jeho příbuzní, přišli, aby se ho zmocnili; říkali totiž, že se pomátl.* Jedni, druzí, ani třetí nemohou zakusit Boží moc v praxi. Neboť jedni láteří, druzí by Ježíše nejraději zavřeli a zamkli do komůrky, aby jim snad neudělal ostudu a třetí prostě překážejí tak moc, že Ježíš a jeho učedníci *nemohli ani chleba pojmít.*

A v tomto drobném detailu se možná skrývá důležité sdělení – Boží moc v praxi se děje tak, že lidé si sednou k jednomu stolu a společně jedí a pijí. Vždyť i ty podivuhodné činy vyhánění nečistých sil, uzdravování nemocí a zvláště zvěstování Božího odpuštění, to všechno se dělo a děje proto, aby člověk s člověkem mohl zasednout v jednom domě a zažít pokojné společenství.

Dobrotivý Bože, daruj nám do našich dní svoji moc. Vysvobozuj ode všech zlých sil a vyved' ven z našich malých i velkých omylů.